Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 11 (261) ◆ П'ятниця, 24 січня 1992 року ◆ Ціна 15 коп. (Передплатникам 5 коп.)

Л. М. КРАВЧУК ПРИЙНЯВ ПОСЛА МОНГОЛІЇ

Президент України Л. М. Кравчук прийняв Надзвичайного і Повноважного посла Монголії Нямина Мішігдоржа. У ході відвертої розмови, яка пройшла в дусі взаєморозуміння, було обговорено питання двосторонніх відносин. Посол передав Л. М. Кравчуку послання Президента Монголії і запрошення відвідати цю країну. Президент України з вдячністю прийняв послання та запрошення і просив передати Президентові і народові Монголії найкращі побажання, висловив упевненість, що українсько-монгольські відносини й далі розвиватимуться успішно.

УКРАЇНА І США ОБМІНЯЛИСЯ НОТАМИ

Міністр закордонних справ України А. Зленко і тимчасовий повірений у справах США в Україні Д. Гундерсен 23 січня в Києві обмінялися нотами про встановлення дипломатичних відносин між двома країнами. Цей акт створює необхідну основу для подальшого розвитку співробітництва на благо двох держав і народів. Найближчим часом сторони приймуть рішення про обмін послами.

ПЕРСПЕКТИВА ЧЛЕНСТВА У ВБР

У Київ на запрошення Президента України прибула перша група спеціалістів Всесвітнього банку реконструкції і розвитку на чолі з експертом з питань приватизації Енріко Руеда Сабатером. Делегація відвідала Державний комітет України по сприянню малим підприємствам і підприємництву, обговорено перспективи міжнародної фінансової допомоги розвитку українського бізнесу. Гостей ознайомили з концепцією державної підтримки підприємництва на Україні, відверто розкривши причини, що гальмують нині процеси входження республіки в нову економічну сферу. Представники банку висловили впевненість у тому, що Україна з її потужним господарським потенціалом та новим економічним курсом може реально претендувати на членство в цій престижній міжнародній організації.

ПРО ВІДКРИТТЯ П'ЯТОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ДВАНАДЦЯТОГО СКЛИКАННЯ

Відкриття п'ятої сесії Верховної Ради України дванадцятого скликання відбудеться 28 січня 1992 року об 11 годині ранку в Сесійному залі Верховної Ради України.

ПРЕЗИДІЯ Центрального комітету профспілки працівників металургійної та гірничодобувної промисловості України розповсюдила заяву, в якій констатує: грабіжницька політика, яка проводилася протягом багатьох років у відношенні працівників села, призвела до повного розвалу сільськогосподарського виробництва. В заяві — вимога до Верховної Ради України та Кабінету міністрів негайно розглянути ряд питань, пов'язаних з сільськогосподарським виробництвом і прийняти відповідні рішення.

ЗАХІД не має наміру допомагати нині Росії стабілізувати карбованець. Час для цього ще не надійшов. Таку заяву зробили представники Міжнародного валютного фонду у відповідь на заклик російського віце-прем'єра Гайдара створити спеціальний фонд для стабілізації карбованця.

7

ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР МАТВІЄНКО: «ГОЛОВНЕ, ЩОБ НЕ ПОСТРАЖДАЛА ПРОСТА ЛЮДИНА»

НАСТУП РОЗПОЧАВСЯ

Сили правлячої Військової ради Грузії розпочали наступ на місто Поті. Здійснюється він після того, як прихильники президента Гамсахурдіа не виконали ультиматуму скласти зброю. У бойових діях застосовується важка артилерія та ракети. Командуючий частинами Військової ради у Західній Грузії Іоселіані в інтерв'ю агентству Рейтер заявив, що мирні переговори, на які покладалися великі надії, перервано і війна тепер є неминучою.

За повідомленням радіо «Свобода», наступ частин тимчасового уряду розпочато о 20-й годині в середу, відразу після закінчення терміну ультиматуму. Однак, коли прибічники Гамсахурдіа висадили в повітря міст на підступах до Поті, атака зупинилася. Телефонний зв'язок з містом перервано. Нічого не відомо про втрати з обох сторін. Нема й повідомлень про становище в Зугдіді, іншому оплоті прибічників екс-президента.

МІЛЬЙОНИ НА ДОПОМОГУ

645 мільйонів доларів на додаткову допомогу республікам колишнього СРСР збирається попросити в конгресу президент Буш. Про це він повідомив на відкритті у Вашингтоні конференції з питань сприяння незалежним державам СНД. У ній беруть участь представники 47 країн та низки впливових міжнародних організацій. Як наголосив американський президент, завдання конференції — «дати спільну відповідь на революцію, яка змела радянський комунізм і спричинила створення нових держав».

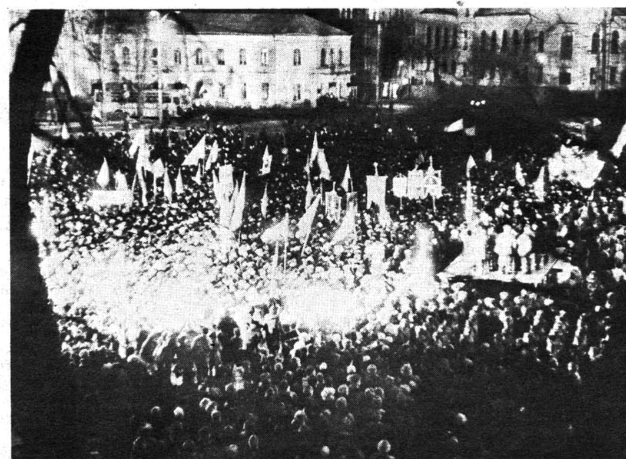

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

3

ПРИЛЕТІЛИ ДІТИ, МОВ ЛЕЛЕКИ

Пречудова наша Софія ожила, заговорила. Легкий вітерець розгойдує прапори й хоругви під січневим небом. Тут зібралася наша родина — українці Канади й Уралу, США й Білорусі, Латвії та Казахстану...

Цього року Акт злуки вперше на Софійському майдані святкували представники розкиданих по країнах, а також по колишніх республіках колишнього СРСР українських громад. Через роки й десятиліття штучного роз'єднання, драматичних перипетій долі ми знову простягаємо руки одне одному, хочемо, нарешті, збагнути себе єдиним цільним народом, а не охвістям жорстокої імперії. Слово «єдність», що невтомно лунало на майдані, було нагадуванням усім, хто ой як хотів би знову бачити наш народ у ярмі.

(Закінчення на 3-й стор.).

ВИСТУП НА КОНГРЕСІ УКРАЇНЦІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л. М. КРАВЧУКА

Дорогі співвітчизники!

Шановні гості!

Брати і сестри!

Передусім, дозвольте мені щиро привітати на рідній землі посланців багатомільйонної української громади незалежних держав колишнього Союзу, делегації областей, політичних партій та об'єднань, національно-культурних товариств України.

Наше зібрання проходить в особливий час, якого ще не знала тисячоліття історія українського народу. Сповнена звитяжних подвигів, високих злетів генія його синів і дочок, це одночасно історія народу, який пройшов через сторіччя трагічних випробувань, через десятиріччя тотального етноциду. Зла воля тиранів, жорстока підступність ворогів, фатальні, а часом і злочинні помилки власних державців перетворили українців на приймаків у своєму власному домі. Немилосердні вітри історії нищили набуте працьовитими руками її синів і дочок, гнали з рідної землі по далеких світах.

Сьогодні із сумом згадуємо про те, що майже третина усіх українців мешкає за межами Вітчизни, в інших землях і державах. Утішає лише думка про те, що приходили вони туди не завойовниками, а з своєю правічною хліборобською наукою, чарівною піснею, прагненням до краси, миру і злагоди.

Українці зробили вагомий внесок у розбудову економіки, історії, культури інших народів. В свою чергу на чужій землі вони зустріли тепло сердець і щире вітання місцевих жителів. Українці виявили глибоку повагу і доброзичливість до людей іншої крові. З гордістю можемо сказати, що цим завжди відрізнялися наші земляки.

У далеких краях дарувала їм силу, мужність, незламність віра в кращу долю Батьківщини. І от, нарешті, 24 серпня і 1 грудня 1991 року мрія, за яку так дорого було сплачено українським народом, стала реальністю. Попри всі зловісні прогнози політичних невдах-віщунів і потуги імперської пропаганди Україна впевнено явила світові свою волю до незалежності Народ підвівся з колін і сказав своє вагоме слово.

Для багатьох сторонніх спостерігачів така одностайність може здатися незрозумілою й несподіваною. Але тут нічого несподіваного немає.

Адже йшлося не лише про незалежність, а про саме існування української нації.

Ще одного такого випробування, яким було для українського народу XX сторіччя, він би вже, мабуть, не витримав. Страшна руїна громадянської війни, голодомор тридцять третього, криваві репресії тридцять сьомого, друга світова війна. Нарешті — чорнобильське лихо. Все це — далеко не повний перелік наших національних трагедій, які забрали мільйони і мільйони людей.

Ось чому я переконаний, що українці, які мешкають сьогодні в Прибалтиці і Казахстані, Російській Федерації і Закавказзі, також радо віддали б свої голоси за незалежність своєї рідної землі, своєї України. Бо кожен з наших братів за межами України розуміє, що його особиста доля нерозривно пов'язана з долею його народу, долею його прабатьківщини. Тут наші духовні корені, тут наша земля, яка дала нам горде ім'я — українець.

Уже перші дні, перші тижні після референдуму свідчать про невпинне зростання, так би мовити, питомої ваги самої ідеї українства в світі. Маю на увазі не лише дипломатичне визнання нашої держави світовим співтовариством, хоча вже на сьогодні понад 80 країн заявили про таке визнання. Світ відкриває для себе ще один материк з доброю й ніжною назвою — Україна. Перед ним постала держава з давньою історією, оригінальною духовною культурою, працьовитим миролюбним народом, який хоче жити в добрі і злагоді з усіма народами.

Сьогодні, на цьому високому зібранні, хочу ще і ще раз підкреслити: для нас курс миру, дружби і злагоди зі всіма народами є альфою і омегою зовнішньої і внутрішньої політики, найвищим мірилом людської моралі і відповідальності. Світ має знати — до його сім'ї прийшов мудрий і працьовитий народ, народ, який вистраждав своє право на кращу долю. Ми ніколи не ділили людей на кращих чи гірших за національною ознакою. Ми завжди вважали і вважаємо їх рівними в своїх громадянських правах, справжніми громадянами вільної, незалежної і правової України.

Уже в перших своїх міждержавних угодах, у документах про створення співдружності незалежних держав ми визначили як одну з першорядних проблем захист прав національних меншин. Саме український парламент прийняв Декларацію прав національностей, яка зафіксувала повну політичну, соціально-економічну, культурну, мовну, релігійну рівність усіх народів, що мешкають на Україні. Ідея рівності людей всіх національностей є наріжним каменем нашої політики. Є і буде! Тим самим ми поклали край небезпечним спробам деяких горе-політиків спекулювати на національному питанні. Ця декларація та заходи щодо її реалізації знайшли підтримку й розуміння як на Україні, так і за її межами. Про це свідчить, зокрема, перший Всеукраїнський міжнаціональний конгрес, який нещодавно пройшов в Одесі.

Незважаючи на складну соціально-економічну ситуацію, ми намагаємось робити все можливе для створення необхідних умов щодо національно-культурного розвитку всіх народів, які проживають на землі України. Це наш принциповий підхід, від якого ми не відійдемо ніколи!

Водночас, на жаль, ми змушені визнати, що українці, які живуть поза межами України, передусім на території держав колишнього Союзу, фактично були позбавлені своєї національної школи, театру, кіно, радіо, телебачення, можливості користуватися українськими бібліотеками. Практично для них не випускалися рідною мовою книги, газети, журнали.

Нині завдяки активізації зусиль українських культурних товариств ми спостерігаємо деякі позитивні зрушення в цій справі. Але самих тих зусиль явно замало, враховуючи багатомільйонну українську громаду в республіках колишнього Союзу.

Ми свідомі того, наскільки складною є ця проблема, яких зусиль вимагатиме від нас її розв'язання. Тут багато буде залежати від координації і розважливості дій, від мудрості й наполегливості всієї української спільноти. Але не тільки. Певні надії ми покладаємо на розвиток ідей, що їх закладено в основу співдружності незалежних держав, принципів взаємності, на яких будуються наші двосторонні угоди з суверенними державами колишнього Союзу.

Ми сподіваємося, що наші партнери по співдружності свою повагу до прав і свобод людини, включаючи права національних меншин, підкріплять цілком конкретними, практичними кроками.

Нині співдружність проходить випробування. Торує для себе дорогу, формує нові принципи взаємовідносин. Ми глибоко віримо в торжество розуму, зваженості, відповідальності за свої дії народів та їх політичних лідерів.

Ми маємо вчитися жити як незалежні держави, поважати одне одного, робити добро. Ми маємо показати після розпаду войовничої імперії мирні устремління народів. Ось чому Україна, маючи третій за могутністю ядерний потенціал у світі, ставить за мету перетворитись на без'ядерну державу.

Ми будуємо власні Збройні Сили виключно для потреб оборони України, захисту її кордонів і національних інтересів. І ми відкидаємо будь-які інсинуації, котрі мають на меті представити Україну як державу, що має мілітарні наміри. Ніколи наші сини і дочки не ступлять на чужу землю як загарбники, поневолювачі, насильники, ніколи не проллється наша кров у братовбивчих конфліктах.

Разом з тим ми гостро і принципово сприймаємо будь-які прояви імперського мислення, посягань на нашу молоду свободу. Незалежна Україна ніколи і нікому не дозволить диктувати собі будь-які умови.

Вирішувати всі спірні проблеми ми будемо за столом переговорів, терпляче переконувати, доводити і перемагати силою правди, а не силою диктату. Ми не претендуємо і не претендуємо на суверенні права інших держав і водночас завжди будемо наполегливо відстоювати власні інтереси!

В цьому аспекті ми розглядаємо і безпосередню практичну допомогу нашим братам за межами України. У який спосіб ми думаємо добитись тут відчутних зрушень? Насамперед, має бути створена реальна державна програма дій. Підкреслюю — реальна програма, державна, яка б виходила з наявних економічних, матеріальних можливостей сьогоднішнього дня, враховувала першочергові життєво необхідні потреби українців за межами України.

Ми повинні подбати про єдиний національний інформаційний простір. У будь-якому регіоні колишнього Союзу кожен українець повинен одержати можливість слухати й дивитися програми українського радіо та телевізійних станцій. Для цього ми вже найближчим часом маємо значно збільшити їх потужність, використати повною мірою засоби супутникового зв'язку, а також першу програму колишнього центрального телебачення, яка сьогодні називається так ніжно — «Співдружність». У разі необхідності ми звернемося за допомогою до наших іноземних друзів, використавши їх технічні ресурси.

Нам треба буде знайти кошти й можливості для пільгового забезпечення українських громад українською газетно-журнальною періодикою, якщо потрібно, організувати її друкування в найбільших містах колишнього Союзу, зокрема в Москві, Санкт-Петербурзі, Мінську, Ризі, Алма-Аті, Новосибірську, Іркутську, Владивостоці.

До державної програми, основні принципи якої, я сподіваюсь, будуть обговорені на цьому конгресі, мають увійти й заходи по забезпеченню бібліотек, шкіл, культурних центрів у районах компактного проживання наших земляків українською книгою, українськими підручниками, українськими платівками, аудіо- та відеокасетами.

Сьогодні нам дуже важко. Але, я думаю, Україна може й повинна це зробити, поступово нарощуючи масштаби й обсяги цієї важливої роботи.

Ми маємо організувати підготовку відповідних кадрів для районів компактного проживання українців у наших вищих і середніх спеціальних учбових закладах. Якщо брати перспективу, то мова може йти про відкриття спеціального Всесвітнього українського університету з відповідною програмою.

Нам необхідно подбати також про організацію системи літніх таборів для українських дітей та юнацтва з усього світу. Тут, на землі своїх предків, у Карпатських горах, лісах Волині, на берегах сивого Славутича, біля овіяного славою запорозьких морських походів Чорного моря в юних душах міцнітиме святе почуття своєї приналежності, своєї кровної спорідненості з українським народом, з рідною землею.

І, нарешті, про підтримку підприємців, бізнесменів українського походження в країнах колишнього Союзу. Йдеться про створення спільних російсько-українських, казахсько-українських, литовсько-українських і тому подібних підприємств, банківських структур, торговельних фірм.

Саме вони вже в недалекому майбутньому зможуть стати важливим чинником у реалізації наших програмних заходів. Нам треба вчитися сповна використовувати всі можливості, які відкриває ринкова економіка.

У цьому зв'язку хотів би зупинитись ще на одному важливому моменті. Україна завжди дбала і надалі дбатиме про своїх громадян, які живуть за її межами, і з правової точки зору. Маються на увазі питання, які виникнуть найближчим часом у зв'язку з прийняттям відповідних законів про роздержавлення та приватизацію. Правовою основою їх вирішення є закон про громадянство України, яким передбачене подвійне громадянство за угодами, укладеними з іншими державами, в тому числі і з членами співдружності. Отже, ті, хто одержить громадянство України, матимуть рівні з іншими права на частку державного майна, яке буде роздержавлене і підлягатиме приватизації. Крім того, за громадянами, які працюють чи працюватимуть за договорами в державах співдружності, зберігатиметься право володіння, користування та розпорядження майном, що залишатиметься на території України.

Тому хочу заспокоїти наших дорогих земляків і закликати не вірити різним чуткам та інсинуаціям, які поширюються сьогодні і мають за мету посварити нас з вами.

(Закінчення на 3-й стор.).

ПРИЛЕТІЛИ ДІТИ, МОВ ЛЕЛЕКИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

До велелюдного віча з палким словом звернувся Голова Верховної Ради України Іван Плющ.

Дорогий народе України!

Шановні зарубіжні гості!

Кияни!

Я щасливий, що українці можуть тепер сказати — і у нас є своя держава!

Сьогоднішній день — особливий день в нашій історії. Це день злуки, день загальноукраїнського єднання, день нашої соборної державності.

І на цьому святому майдані, де заприсягалися на вірність українському народу військо Богдана Хмельницького, визвольні армії України, де лунали вічові дзвони нашої історії, хочу запевнити вас, що ніколи ми не відступимо від проголошених принципів демократії та незалежності Української держави.

Відроджується наша нація. Коли овлядаєш тисячолітню історію України, то дивуєшся — як же ми вижили: без перебільшення скажу, що не тільки працьовитість і пісенність, а й добра вдача й веселий характер надавали нашому народу сили не вижинання.

Сьогодні нам важко, дуже важко, але пам'ятаймо, що шлях наш нелегкий і багатостраждальний освітлює сонце свободи.

Я хочу подякувати всім людям, які сьогодні виявляють велике терпіння і силу у творенні нашої незалежної держави.

Ми сповнені енергії і віри будувати нову державу. І будемо робити все для того, щоб повернути наш розум, наш інтелект, який би послужив на благо України, щоб людям жилося вільно, в достатку і духовно повноцінно.

Цей рік стане роком активного творення і зміцнення Української держави, а це значить — ринкової економіки, своєї фінансової системи, своїх захищених кордонів, своєї армії.

Україна заявила всьому світу про свій намір бути в майбутньому без'ядерною, нейтральною державою, не брати участі в будь-яких військових блоках і дотримуватися трьох без'ядерних принципів.

Але жодна країна світу не існує без власних збройних сил.

Верховна Рада надала Президенту правову базу для побудови власних збройних сил.

І коли 3 січня ц. р. розпочався процес створення української армії, тут же знайшлися опоненти в особі окремих державних діячів та представників військового генералітету колишнього СРСР, які фальсифікують угоди співдружності незалежних держав, що може розцінюватися як політична провокація проти Української держави.

Хочу звернутись до представників української діаспори — бути послами України в своїх державах, нести людям правду про політику України.

Шановна громадо!

Тільки єдність, консолідація всіх сил, самовіддана праця кожного із нас, стане запорукою успіху в розбудові суверенної соборної України.

Слава Україні!

Звучали виступи Президента України Леоніда Кравчука, інших політичних, громадських та культурних діячів.

Скажемо без ейфорії: то перші кроки до об'єднання всього нашого славного роду. Попереду ж — довготривала копітка робота на ниві економічній, політичній, культурній. Саме про це — про практичний бік справи переважно йшлося на Конгресі українців суверенних держав колишнього СРСР.

Своєрідним підсумком роботи Конгресу стали слова Вілена Мартиросяна, голови Спілки офіцерів України про те, що армія зробить усе, щоб захистити славний труд народу України. Щоб увесь світ бачив нас як будівників цивілізованої держави.

Володимир ТЕТЕРУК.

НАД КРИМОМ ЛУНАЄ «ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА»

На просторому плацу Сімферопольського вищого військово-політичного будівельного училища (так поки що воно йменується) вишикувалися курсанти. На флагштоці майорить синьо-жовтий прапор. Начальник училища народний депутат України генерал-майор Віталій Павличенко дає команду, і воїни приступають до складання присяги на вірність народу України.

З різних куточків України приїхали сюди навчатися хлопці. Присягають: кримчанин Сергій Павлів, волинянин Володимир Мальчевський, рівненчанин Юрій Рудковський, Юрій Сусол та Микола Боровик з Тернопільської області.

Оркестр виконав мелодію українського національного гімну «Ще не вмерла Україна...».

— Ми дуже раді, що таки дочекались цього дня, коли можемо присягнути на вірність своїй незалежній державі, — каже курсант Ігор Гайков з Рівненської області. — Сьогодні ми втілюємо у життя віковічну мрію наших прадідів.

Зі складанням присяги їх щиро вітають однокурсники — казахи, вірмени, молдовани. Вони виявили бажання продовжувати навчання у військових училищах своїх незалежних держав і цнями залишають сонячний Крим.

У цей же день складали присягу на вірність Україні офіцери, прапорщики, сержанти та солдати Сімферопольського об'єднаного військового училища, яке розташоване поблизу села Перевальне, що на підгорозі між Сімферополем та Алуштою. Колись тут готували офіцерів для так званих «країн, що розвиваються» — Азії, Африки, Латинської Америки. Нині таких курсантів в училищі — 70. Подальшу долю цього військового училища має вирішити Міністерство оборони України. Але, хоч би як там не було, весь особовий склад вирішив присягти на вірність народові України.

Першим склав присягу генерал-майор Микола Цибуленко. Захисників суверенної держави тепло привітали мати солдата Валентина Атласова, від імені Верховної Ради України — народний депутат Володимир Севастьянов. Священик Сімферопольського собору Петра та Павла отець Олексій відправив молебень і освятив церемоніал.

Лунає команда: «Рівняння на прапор!» І сотні воїнів, тамуючи подих, з якою особливою радістю дивляться на синьо-жовтий прапор. Звучить мелодія національного гімну.

...Ми в бойовому навчальному центрі Кримського прикордонного загону. Тут панує урочиста обстановка. Майорить український національний прапор. Військовослужбовців вітає зі святом заступник командуючого прикордонними військами України полковник Віктор Банних і першим складає присягу українською мовою.

Присягнули на вірність українському народові начальник Кримського прикордонного загону полковник Петро Харламов, офіцери, прапорщики, сержанти, молоді солдати, яких восени призвали на службу у прикордонні війська.

Своїх синів, братів, онуків приїхали привітати батьки, сестри, бабусі.

— Скільки прикордонників присягнуло на вірність народу України? — запитую у Петра Петровича Харламова.

— Повністю присягнув особовий склад прикордонної авіації, морські частини прикордонних військ.

А ТИМ ЧАСОМ

Командуючий Чорноморським флотом адмірал Ігор Касатонов на прес-конференції у Севастополі сказав, що прийняття присяги поки що зняте з порядку дня. Доля флоту залежатиме від політичних рішень. Адмірал, зокрема, зауважив: «Я російська людина і не можу собі уявити, щоб на флоті віддавали команди по-українськи».

Зрештою, до цього ніхто й не закликає. Ні Верховна Рада, ні Президент України, але коли один із журналістів зазначив: «Українська мова на флоті — це, очевидно, далека перспектива, я тільки не розумію, чому ви такий противник цієї мови?» — адмірал цілком серйозно відповів: «Уявіть собі на хвилинку таке, що журнал на військовому кораблі вестимуть українською мовою. Так цей корабель неодмінно затоне». Ігор Володимирович заявив, що Чорноморський флот має бути тільки російським. А якщо Україні дуже хочеться мати свій флот, то він як спеціаліст подасть допомогу у створенні такого невеличкого флоту.

Олександр ПІЛАТ.
Сімферополь.

ВИСТУП Л. М. КРАВЧУКА

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

Дорогі брати і сестри!

Нині починається нова доба в історії нашого народу. Ми робимо перші кроки по незвіданій дорозі, не маючи достатнього досвіду державотворення, знекровлені сторіччями колоніальної залежності.

Нам справді важко. Знову заворушилися сили, які хочуть побороться за владу і змінити хід подій, або точніше — повернути його назад. На фоні сьогоднішньої економічної нестабільності це дуже небезпечно. Адже йдеться про долю мільйонів і мільйонів людей. Під загрозою можуть опинитися демократичний процес перетворень, економічні реформи та й сама незалежність України.

Тому в ці важкі часи я закликаю всіх вас, — представників різних політичних сил, партій і рухів, віруючих і невіруючих, українців і представників інших народів до єднання, до спільної праці в ім'я незалежної України, кращої долі її народу. Підприємливість, ділова активність, дисципліна праці й організованість, відданість Україні — все це дуже й дуже потрібно нашій молодій державі. Забудемо про те, що нас роз'єднує, змінимо зусилля для побудови економіки відкритої, держави правової, життя щасливого!

Будемо й далі йти шляхом, який обрали, йти вперед, згуртувавшись, сконсолідувавши всі сили світового українства, гордо й невпинно крокувати з вірою в світле, величне майбутнє незалежної України! Будемо разом з усіма народами, будемо поважати один одного, вчитися один у одного, обмінюватися один з одним, будемо мати за честь називатися громадянином України! Тоді буде Україна щасливою, буде державою новою, демократичною, буде у нас сім'я вольна, нова.

Хай буде благословенна наша Україна!

Хай будуть благословенні українці в Україні і за її межами!

Хай буде щасливою велика багатонаціональна сім'я, ім'я якій — Україна!

Слава Україні!

БУЛИ МИ ХЛОПЧАКАМИ НА ВІЙНІ

Ветерани

Через газету «Голос України» звертаємося до керівників Верховної Ради й Кабінету міністрів України в питанні, яке для нас, учасників Великої Вітчизняної війни призову 1944—1945 років, є вкрай важливим. У ті полум'яні роки, відразу ж після визволення України від німецько-фашистських загарбників, нас, шістнадцяти-сімнадцятилітніх підлітків, фактично ще хлопчаків, достроково призивали в армію і після короткочасної військової підготовки в резервних запасних полках використовували як необхідну живу силу для забезпечення потреб фронту. Все це ми сприймали як свій патріотичний обов'язок по захисту Батьківщини. І хоч було тоді дуже важко, виконували бойові завдання, не шкодуючи ні сил, ні здоров'я. Невипадково багато наших побратимів повернулися з війни не тільки з медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 р.р.», а й з посвідченням інваліда.

До речі, документ про ту пам'ятну медаль засвідчує, що її вручають учасникові війни проти фашистських загарбників, а на самій медалі відлито ці слова у бронзі. Та от парадокс: після Перемоги нас, юних воїнів, чомусь не визнали учасниками війни, і ця прикра несправедливість ще й досі ятрить наші душі. Ми вже нині — сиві ветерани, але ніяк не можемо пояснити своїм рідним, дітям і онукам, хто ж ми були на війні.

Коли кажемо, що для нас це питання вкрай важливе, маємо на увазі ще одну обставину: війна вибила нас із нормальної колії життя. Адже забирали в армію хлопчаками-недоуками, які не мали навіть середньої освіти, а коли повернулися зі служби, були вже переростки, вчитися в школі не могли. Зрозуміло, не мали можливості вступити до вузу чи технікуму. Тисячі наших ровесників йшли тоді на короткочасні курси, щоб стати робітниками або механізаторами сільського господарства, відбудовувати зруйновані війною міста і села рідної України. І це ми теж вважали своїм патріотичним обов'язком.

А сьогодні, на схилі літ, опинилися ми ніби на задвірках суспільства. Ось уже багато років у всіляких урядових кабінетах триває дискусія про те, визнавати нас учасниками війни чи ні. Річ, розуміється, тут не в якихось особливих привілеях, пільгах. Перш за все це проблема моральна! І ми з великою надією сприйняли слова шановного Президента України Л. Кравчука, який нещодавно в одному своєму інтерв'ю, опублікованому в пресі, сказав, що варто вирішити наше питання.

Ми звертаємося до депутатів Верховної Ради України, до її голови І. Плюща з проханням: розгляньте це питання, вирішіть його!

Від імені республіканської ради ветеранів ВВВ призову 1944—1945 років **Г. Кобцев і В. Федоровський** — заступники голови ради; **Л. Бобровникова, І. Перепелиця** — члени ради.

* * *

ВІД РЕДАКЦІЇ: У ряді публікацій нашої газети, зокрема «Зніміть з них чорні сорочки» (№ 220), «Нова вам пенсія гряде» (№ 233) та інших вже порушувалося питання про статус неповнолітніх юнаків, які брали участь у Великій Вітчизняній війні. Вважаємо, що вирішенню цієї проблеми мають активно посприяти постійна Комісія Верховної Ради з питань ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів, а також Міністерство оборони України.

Після зустрічі з Прем'єр-міністром

СТРАЙК ВІДКЛАДАЄТЬСЯ

У Києві відбувся восьмий позачерговий з'їзд журналістів України. Він затвердив новий Статут Спілки журналістів України, прийняв заяву з приводу нинішньої ситуації для преси в країні. В ній, зокрема, констатується, що Кабінет міністрів довів повну неспроможність проведення радикальних економічних реформ, що призвело до дальшого зубожіння народу. Підкреслюється, що серйозну кризу переживають і засоби масової інформації.

У заяві зазначено, що з'їзд вимагає від Президента, Кабінету міністрів України у тижневий строк розробити разом із Спілкою журналістів України ефективну державну програму підтримки преси. Сюди мають увійти і пільгове оподаткування редакцій газет і журналів, створення паперової промисловості, державні дотації друкованим органам, перегляд пенсійного забезпечення журналістів, передача частини коштів і матеріальних засобів колишньої КПУ для підтримки і розвитку національної преси тощо.

На з'їзді створено Національний страйковий комітет журналістів України, якому доручено вести переговори з урядом. Якщо вимоги з'їзду не будуть розглянуті і вирішені позитивно, з'їзд закликав всіх журналістів 28 січня, у день відкриття сесії Верховної Ради України, провести на площі біля Верховної Ради журналістське пікетування і мітинг, а також на знак протесту у цей день випустити всі газети з білими плямами на перших полосах.

З'їзд обрав головою Спілки журналістів України Євгена Вербила, редактора міської газети з Луганщини.

P. S. Коли цей матеріал було заверстано, стало відомо, що Прем'єр-міністр України Вітольд Фокін прийняв делегацію журналістів на чолі з головою Спілки журналістів України Є. Вербило і співголовами Національного страйкового комітету В. Меншун та В. Карпенко. Обговорювалися проблеми, порушені в заяві позачергового з'їзду журналістів України. В. Фокін з розумінням поставився до пропозиції з'їзду щодо створення державної програми підтримки преси. Жодне з вузлових питань не було відкинуте, а з окремих відразу були дані Прем'єр-міністром відповідні доручення.

Враховуючи це, Національний страйковий комітет доводить до відома усіх редакцій і журналістів: всі заходи протесту, які планувалися на 28 січня, відкладаються.

Страйковий комітет свої повноваження не складає і продовжує діяти.

О. Б.

МІЛІЦІЯ КЛЯНЕТЬС

Реалії

Услід за особовим складом багатьох районних відділів, міських, обласних управлінь, окремих підрозділів та установ внутрішніх справ на вірність Україні присягнули працівники міністерства. Першим перед строєм дав присягу міністр внутрішніх справ України Андрій Василишин.

Присягання міліцією республіки триває з 17 січня і має завершитись до кінця місяця. Як повідомив перший заступник начальника головного управління по роботі з особовим складом Олександр Боровик, інформації про відмову від складання присяги до міністерства не надходило. Переважна більшість виголошує текст присяги українською мовою,

але, за бажа
робити
Цікаво, що
нарію урочи
місця не над
ремонії не с
Але повсюдн
ється під си
порами, у с
«Ще не вме
неодмінно ур
Ан
КО

Представники Рад вимагають

На нараді, організованій Асоціацією демократичних Рад народних депутатів України, схвалено Звернення до Верховної Ради.

У цьому документі представники обласних та міських Рад вимагають відставки уряду України і створення нового уряду національної довіри. Вони вимагають також терміново прийняти закони або до їх прийняття укази Президента про демонополізацію; про приватизацію підприємств, землі, житла; про антимонопольні заходи; внести зміни до Законів про власність, Земельного кодексу про приватну власність на землю; про оподаткування з метою забезпечити стимулювання виробництва та підприємництва; окремо визначити у перерахованих документах повноваження Рад базового рівня.

Представники Рад вимагають забезпечити формування бюджетів Рад базового рівня знизу догори без втручання вищестоящих Рад, для чого внести відповідні зміни до Закону про бюджетну систему; затвердити нормативи мінімальної бюджетної забезпеченості на одного жителя. Необхідно захистити громадян, що опинилися за межею бідності внаслідок підвищення цін, ліквідувати дефіцит бюджету не за рахунок податкового тягара, а завдяки зменшенню витрат на військові програми, збиткові дефкпідприємства, колгоспи і радгоспи, апарат управління. Надати Радам базового рівня право негайної приватизації і роздержавлення на їх територіях.

Представники Рад вимагають переглянути постанову Кабінету міністрів № 311 від 5 листопада 1991 року в частині розмежування комунальної власності між обласним і базовим рівнями місцевих Рад як таку, що суперечить Законові «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування».

За дорученням учасників наради Звернення підписали голова Асоціації С. Конєв і виконавчий директор Н. Шиманська.

Борис ЛЮБ'ЯЗЬ.

Про що говорять

ЧАС — ГРОШІ,

які не встигають друкувати

Враз Росія перевела стрілки годинників — і на залізничних вокзалах України здійнявся сполох: каси та залізничні платформи пасажири взяли в облогу.

Запізнювалися на весілля, похорон, розтягували відрядження, зривали укладання термінових угод, втрачали час, який, як відомо, гроші, і які, на жаль, вже не встигають друкувати.

Це, так би мовити, видимий бік переполоху. Щодо невидимого я поцікавився у начальника служби перевезень Південно-Західної залізниці Володимира Остапенка.

— Можете собі уявити: щоб перебудувати графік руху пасажирських поїздів, потрібно мінімум два місяці. А нас поставили перед фактом практично за тиждень. Як наслідок — розстикування графіків руху поїздів, що й призвело поперва до нечуваного безладдя на залізничних вокзалах. На сьогодні становище нормалізується, довелося змінити графік руху чотирьох пар електропоїздів. Та чи надовго? За моїм прогнозом, розлад триватиме до 29 березня, коли Україна має перейти на режим літнього часу. Проте незабаром стрілки переводитиме Європа, як то буде?!

Висновок напрошується такий: ці життєво важливі питання мають вирішуватися узгоджено, завчасно, з прогнозуванням можливих наслідків. Інакше ми втрачатимемо час — найдефіцитніший товар.

А поки що обслуга московських поїздів курсує на годину більше за інших. Легко уявити, з якими почуттями...

Сергій СЕРГІЄНКО.
Київ.

Реальності

ДАЛІ, ДАЛІ, ДАЛІ?

У Дніпропетровську опубліковано заяву представників різних політичних партій і рухів, громадських організацій демократичного спрямування, безпартійних, господарських керівників, підприємців та депутатів Рад різних рівнів. Заяву зумовлено тим, що перехід до вільних цін «за відсутності механізмів вільного ринку та конкуренції між виробниками з одночасним підвищенням рівня оподаткування», на переконання її авторів, неодмінно кине Україну ще в глибшу економічну кризу «аж до повного розвалу», та «призведе, ймовірно, до великих соціальних потрясінь».

У заяві вимагається у найстисліші строки ухвалити закони про роздержавлення і приватизацію та обмеження монополістичної діяльності в економіці, здійснити аграрну реформу, сенсом якої має бути заохочення приватної та кооперативної власності на землю, нарешті, якомога швидше запровадити власні гроші та забезпечити сприятливі умови для залучення в економіку України іноземних інвестицій.

А щоб реалізувати ці й інші радикальні заходи, необхідно, вважають автори заяви, сформувати уряд народної довіри, спроможний на сміливі кроки. Це по-перше. А по-друге, скасувати систему місцевих Рад, яка себе вичерпала, натомість запровадивши посади мерів міст та губернаторів областей, і не пізніше весни цього року на багатопартійній основі провести вибори у місцеві органи самоврядування.

— Закликаємо всіх, кому не байдужа доля України,— говориться у заяві, — об'єднатися в широку коаліцію на підтримку демократичних та економічних перетворень і проголошуємо намір створити таку коаліцію на Дніпропетровщині.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Телеграфним рядком з Вінниці

БУЛО Б КРІСЛО

Колишній директор Будинку культури і техніки Калинівського виробничого об'єднання «Харчомаш» Василь Демас, культпрацівник за освітою, очолив у рідному районі фермерське господарство. На його місце, щоправда без згоди творчого колективу, прийшов Володимир Ясинський, інженер за фахом, який донедавна обіймав посаду секретаря парткому цього підприємства.

ЩЕ ОДИН «ПОРОЖНЯК»

Жителі Браїлова Жмеринського району справедливо нарікають, що на 11 тисяч населення працює лише 6 продтоварних магазинів. Нещодавно тут відкрито ще один. Але на його полицях, як і всюди, порожньо.

СТРАЙКУВАТИ НІКОЛИ НЕ ПІЗНО

Вінницькі політехніки планували провести страйк на захист своїх соціальних інтересів, але акт громадської непокори довелося відкласти на місяць. Мотивації такі: побачимо, до чого призведе лібералізація цін.

ПРИВИД БРОДИТЬ ПО ЛИПОВЦЮ

Недавній партапаратник Олег Яцюнський активно взявся у Липовці за створення соціалістичної партії України. Як голова оргкомітету він заявив на сторінках райгазети «Нове життя» про головну мету свого дітища: збудувати соціалістичне суспільство на основі марксизму-ленінізму.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.

До ре

І СМІХ, І СЛЬ
І ЛЮБОВ...

Переконувати шанувальників Софії Ротару, що вона чудо з чудес — зайве. Всі, хто любить співачку, віддані їй до кінця. Та і як не схилятися перед Софією? Її пісня — то щось значніше, ніж просто естрадна пісня. Це навіть більше, ніж сама Софія Ротару. Саме таке парадоксальне враження залишилося від концерту Софії Михайлівни, що був записаний на Російському телебаченні з нагоди 20-річчя її творчої діяльності і показаний минулої неділі. Пісня, незрівнянний голос — самі по собі, і виконавиця — теж окремо від них.

Концерт-шоу у залі «Россия» (Москва) зібрав найпалкіших її прихильників. Та й багатомільйонна аудиторія телеглядачів, треба думати, теж не була байдужою до своєї улюблениці. Явно ж поприлипали до екранів, щоб завмерти, насолоджуючись і видовищем-шоу, і самою бенефісткою. І що ж ми побачили? (Почули, на щастя, все той же прекрасний голос, усе ту ж свіжість звучання). Але ж був і, так би мовити, зображувальний ряд. Краще б його не було! Краще б тільки слухати, заплющивши очі, і уявляти собі зелену гагілку з буковинської землі, що нестямним темпераментом, природним

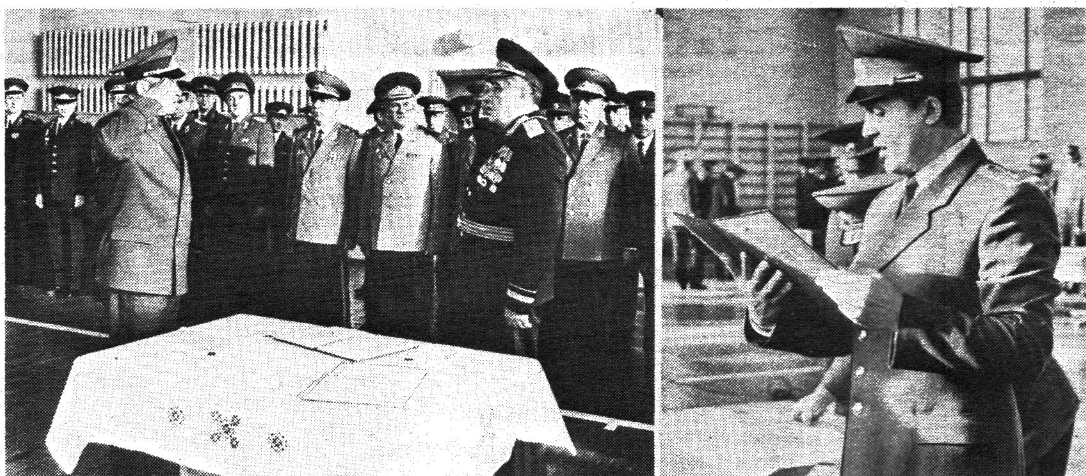
талантом
солодкий по
Та так, що в
схильний до
звали Соню
Наша пу
лива. Якщо
завжди. Якщ
кою, то все
бачає. Й м
дорікати С
Тим більше
не сперечаю
я сподівала
співачка
в естети
ляду, в
іміджу. Сло
ків естрадни
зрештою зна
чи принаймн
те, що мала
творчої діял
5 і навіть н
тують і відп
сцені.
До речі,
кий журнал
начає 10 св
сменів свого
артистів, як
одягаються
ті). Його «в
завмиранням
комусь сміх,
зи. А він в
кої сторони
дивляється.
йому на
оком і на
страшно... Ч
Людмила

Пригода

ПО МОЛОКО — З СО

З олімпійським спокоєм, двома бидончиками і... сокирою підійшов невідомий до бочки з молоком серед білого дня на вулиці Олімпійській і попросив продавця відпустити йому молоко за «рубли». Мотивував своє прохання тим, що купонів у нього нема, а молока дуже хочеться. Та навіть загрозою закінчити свій бізнес під

лезом сок
не посміла
Президента.
щастя,
жертв. Пра
поспішили
молоком бі
печних боч
днями харк
ка».
Микола
Харків.

МІЛІЦІЯ КЛЯНЕТЬСЯ...

Услід за особовим складом багатьох районних відділів, міських, обласних управлінь, окремих підрозділів та установ внутрішніх справ на вірність Україні присягнули працівники міністерства. Першим перед строєм дав присягу міністр внутрішніх справ України Андрій Василишин.

Присягання міліцією республіки триває з 17 січня і має завершитись до кінця

Реалії

місяця. Як повідомив перший заступник начальника головного управління по роботі з особовим складом Олександр Боровик, інформації про відмову від складання присяги до міністерства не надходило. Переважна більшість виголошує текст присяги українською мовою, але, за бажанням, це можна робити [...]сійською.

Цікаво, що детального сценарію урочистого заходу на місця не надсилали, тому церемонії не скрізь однакові. Але повсюдно вона відбувається під синьо-жовтими прапорами, у супроводі гімну «Ще не вмерла Україна» і неодмінно урочисто.

Анатолій БЕНЬ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Телеграфним рядком з Вінниці

БУЛО Б КРІСЛО

Колишній директор Будинку культури і техніки Калинівського виробничого об'єднання «Харчомаш» Василь Демас, культпрацівник за освітою, очолив у рідному районі фермерське господарство. На його місце, щоправда без згоди творчого колективу, прийшов Володимир Ясинський, інженер за фахом, який донедавна обіймав посаду секретаря парткому цього підприємства.

ЩЕ ОДИН «ПОРОЖНЯК»

Жителі Браїлова Жмеринського району справедливо нарікають, що на 11 тисяч населення працює лише 6 продтоварних магазинів. Нещодавно тут відкрито ще один. Але на його полицях, як і всюди, порожньо.

СТРАЙКУВАТИ НІКОЛИ НЕ ПІЗНО

Вінницькі політехніки планували провести страйк на захист своїх соціальних інтересів, але акт громадської непокори довелося відкласти на місяць. Мотивації такі: побачимо, до чого призведе лібералізація цін.

ПРИВИД БРОДИТЬ ПО ЛИПОВЦЮ

Недавній партапаратник Олег Яцюнський активно взявся у Липовці за створення соціалістичної партії України. Як голова оргкомітету він заявив на сторінках районної газети «Нове життя» про головну мету свого дітища: збудувати соціалістичне суспільство на основі марксизму-ленінізму.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.

До ре[...]

І СМІХ, І СЛЬОЗИ, І ЛЮБОВ...

Переконувати шанувальників Софії Ротару, що вона чудо з чудес — зайве. Всі, хто любить співачку, віддані їй до кінця. Та і як не схилятися перед Софією? Її пісня — то щось значніше, ніж просто естрадна пісня. Це навіть більше, ніж сама Софія Ротару. Саме таке парадоксальне враження залишилося від концерту Софії Михайлівни, що був записаний на Російському телебаченні з нагоди 20-річчя її творчої діяльності і показаний минулої неділі. Пісня, незрівнянний голос — самі по собі, і виконавиця — теж окремо від них.

Концерт-шоу у залі «Росія» (Москва) зібрав найпалкіших її прихильників. Та й багатомільйонна аудиторія телеглядачів, треба думати, теж не була байдужою до своєї улюблениці. Явно ж поприлипали до екранів, щоб завмерти, насолоджуючись і видовищем-шоу, і самою бенефісткою. І що ж ми побачили? (Почули, на щастя, все той же прекрасний голос, усе ту ж свіжість звучання). Але ж був і, так би мовити, зображувальний ряд. Краще б його не було! Краще б тільки слухати, заплющивши очі, і уявляти собі зелену гагілку з буковинської землі, що нестямним темпераментом, природним талантом [...]лись зах[...]ла в солодкий полон [...] наші душі. Та так, що всі, хто хоч трохи схильний до пісні, враз назвали Соню зіркою.

Наша публіка невибаглива. Якщо полюбила, то назавжди. Якщо назвала зіркою, то все їй щиросердо вибачає. Й мені не хочеться дорікати Соні — незручно. Тим більше, що про смаки не сперечаються. Та в душі я сподівалася, що улюблена співачка [...] усьому рості — в естети[...] зовнішн[...] вигляду, в культурі сценічного іміджу. Словом, що за 20 років естрадних виступів вона зрештою знайшла свій образ чи принаймні не розгубила те, що мала. Та й 20 років творчої діяльності — це не 5 і навіть не 10. Роки диктують і відповідний стиль на сцені.

До речі, один американський журналіст щороку визначає 10 своєрідних рекордсменів свого континенту — артистів, які найбездарніше одягаються (на сцені і в житті). Його «вироку» чекає із завмиранням уся Америка — комусь сміх, а комусь і сльози. А він вже до європейської сторони пильніше придивляється. Раптом спаде йому на думку накинути оком і на наш берег? Ой, страшно... Чи смішно?

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Пригода

ПО МОЛОКО — З СОКИРОЮ

З олімпійським спокоєм, двома бидончиками і... сокирою підійшов невідомий до бочки з молоком серед білого дня на вулиці Олімпійській і попросив продавця відпустити йому молоко за «рублі». Мотивував своє прохання тим, що купонів у нього нема, а молока дуже хочеться. Та навіть загрозою закінчити свій бізнес під лезом сокири продавщиця не посміла порушити Указ Президента. Інцидент, на щастя, закінчився без жертв. Правда, інші покупці поспішили зайняти черги за молоком біля менш небезпечних бочок, повідомила днями харківська «молодіжка».

Микола КОВАЛЬЧУК.
Харків.

ЧИ БУДЕ РУМУНІЯ ДРУГОМ УКРАЇНИ?

На зв'язку — Бухарест

«Українське питання» міцно закріпилося у газетах невдовзі після серпневого путчу в Москві, коли обставини стали ясно вказувати на швидкий розвал Союзу. Усвідомивши, що в Румунії може з'явитися новий незалежний східний сусід — Україна, місцеві націоналістичні кола розпочали відверту кампанію на захист «усіх румунів».

За газетною кампанією з'явилася декларація членів Конвенції за встановлення демократії в Румунії, опублікована в пресі 14 листопада минулого року. В цьому документі, підписаному лідерами Націонал-цереністської, християнської і демократичної, Націонал-ліберальної, Соціал-демократичної, Екологічної та інших партій, вперше відкрито пролунали територіальні претензії до України: «Північна Буковина і район Герца є румунськими землями і проведення на їх території референдуму про незалежність України суперечить міжнародним актам».

Через два тижні парламент Румунії схвалив текст заяви, яка практично дослівно повторювала цю декларацію.

Підкреслюючи, що Румунія керується положеннями хельсінкських документів НБСЄ, члени парламенту закликали сусідню республіку розглянути можливість «розв'язання спірних територіальних питань мирним дипломатичним шляхом».

Румуни, як тут гадають, збиралися покласти початок цьому дипломатичному діалогові під час візиту до країни міністра закордонних справ України А. Зленка, котрого чекали в Бухаресті наступного дня після прийняття цієї заяви. Проте, коли до прибуття поїзду залишалося менш як година, журналістам на вокзалі повідомили, що візит не відбудеться.

Мої неодноразові спроби зв'язатися того дня по телефону з ким-небудь з керівників МЗС Румунії або його представником з преси закінчилися безрезультатно. На всі звертання співробітники прес-служби цього відомства відповідали, що «керівництво зайняте, готується офіційний документ».

Таким документом виявилася заява уряду з питання про референдум на Україні, в якій у м'якішій формі повторювалися головні ідеї парламентської заяви.

Виступаючи 6 грудня на прес-конференції, прем'єр-міністр Т. Столожан дав зрозуміти, що представники України мають зробити перший крок у відновленні перерваного А. Зленком діалогу: «Візит було відмінено з ініціативи української сторони і з невідомих нам причин».

Через день агентство Ромпрес з посиланням на дані товариства «Міхай Емінеску» з Чернівців розповсюдило повідомлення, згідно з яким результати голосування в деяких населених пунктах, де живуть громадяни румунської національності, сфальсифіковані.

Проте, переконливі підсумки референдуму і наступні події, які завершилися створенням співдружності незалежних держав, помітно позначилися на тоні публікацій більшості місцевих газет.

Невдовзі у дипломатичних колах Бухареста заговорили про те, що румунське керівництво мало намір лише «позначити проблему на перспективу» перед Україною, а переконавшись в тому, що ефект вийшов надмірний, постарається «забути про поспішно прийняті заяви».

— Чи має намір Румунія порушувати перед своїми сусідами питання «румунських територій»? Якщо вірити відомому місцевому політологові С. Брукану — ні, і річ не лише у співвідношенні сил двох країн, а й у тому, що через Україну надходить більшість імпортованої з республік колишнього СРСР продукції. Багато офіційних політиків Румунії розуміють, що такого роду проблеми виходять за рамки двосторонніх відносин і можуть втягнути у суперечку й інші країни.

Проте важко повірити, що представники націоналістичних організацій, головна мета яких — створення «Великої Румунії», прислухатимуться до подібних закликів, бо залишити «напризволяще» своїх співродичів для них означає відмову від головних гасел, за допомогою яких і зароблено основний політичний капітал цих формувань.

Дмитро ДЬЯКОВ, кореспондент ТАРС, спеціально для «Голосу України».
Бухарест (телетайпом).

ТРЕ
УРО

**Мартін О'Ні
рони в тіньово
кабінет формує
лейбористська
чому кабінеті
робу або іншу
місце відразу з
ми останніх со
випередили за
владі.**

Наш кореспо
Коник попроси
висловити свою
проблем європе
у зв'язку із роз
кої імперії та п
рені незалежн

— Я думаю,
обережно став
процесів, що в
вас. Дотепер м
лише з Радян
Але гадаю, що
ко налагодимо
зв'язки з Украї
вважаю, між
НАТО, Україно
ким співтовари
існувати чітко
носини. Бо й
й інші країни
організації заці
щоб процес твор
жав на терито

**Чехо-Словаччи
Угорщина висло
подати допомог
ви її фінансув
країнами. Міні
справ Чехо-Сло
бір висунув цю
Вашингтоні на
родної конфере
допомоги колиш**

*

**У Лондоні ві
ренція з відно
держав Прибал
ми Заходу. Її
ролівський інст
танії у закордо
метою сприяти
носин між дер
тики і предст
них урядів і д**

Душанбе

ДОЛАР ПІДКОРЮЄ ПІК КОМ

Схоже, пік Комунізму починає працювати на капіталізм. Перетворити цю вершину на солідне джерело валютних надходжень, таких необхідних для розвитку ринкової економіки Таджикистану, взялася створена тут зовнішньоторговельна фірма «Памір».

«Кожний крок іноземця — це долар у нашій кишені та у скарбниці республіки»,— такий принцип покладений в основу роботи фірми. Досі організатори валютних підкорень піка Комунізму, в основному московські туристичні фірми, діяли дещо за іншою схемою: долари забирали собі, а господарям території залишали купи сміття.

Сходження на цю вершину

Справи бізнесові

(найвищу в Радянському Союзі, як з гордістю говорили ми про неї ще зовсім недавно) коштуватиме іноземному альпіністу кілька сотень «зелененьких». Помірні ціни пояснюються недостатнім на сьогодні рівнем сервісу, та з часом тут планується створити для гостей максимум зручностей. Перші контракти вже підписано з фірмами Австрії, ФРН, ряду інших країн. А коли з часом, як обіцяють таджицькі авіатори, їм пощастить прокласти повітряну трасу з сусіднім Непалом, від зарубіжних бізнесменів, зайнятих туристичним б
не буде. Ад
хто з тих, хт
корення Евере
ли б спочатку
тану для акл
тренування.

Словом, на
роблять я
ставку. Для
мерсантів це
географічне п
вол нових вія
Тільки ось ви
чи збережеться
нинішня назва
менують її на
лізму і чи не
шлях до запо
в 7.495 мет
періодом до пр
Ю

ЧИ БУДЕ РУМУНІЯ ДРУГОМ УКРАЇНИ?

На зв'язку — Бухарест

«Українське питання» міцно закріпилося у газетах невдовзі після серпневого путчу в Москві, коли обставини стали ясно вказувати на швидкий розвал Союзу. Усвідомивши, що в Румунії може з'явитися новий незалежний східний сусід — Україна, місцеві націоналістичні кола розпочали відверту кампанію на захист «усіх румунів».

За газетною кампанією з'явилася декларація членів Конвенції за встановлення демократії в Румунії, опублікована в пресі 14 листопада минулого року. В цьому документі, підписаному лідерами Націонал-церевістської, християнської і демократичної, Націонал-ліберальної, Соціал-демократичної, Екологічної та інших партій, вперше відкрито пролунали територіальні претензії до України: «Північна Буковина і район Герца є румунськими землями і проведення на їх території референдуму про незалежність України суперечить міжнародним актам».

Через два тижні парламент Румунії схвалив текст заяви, яка практично дослівно повторювала цю декларацію.

Підкреслюючи, що Румунія керується положеннями хельсінкських документів НБСЄ, члени парламенту закликали сусідню республіку розглянути можливість «розв'язання спірних територіальних питань мирним дипломатичним шляхом».

Румуни, як тут гадають, збиралися покласти початок цьому дипломатичному діалогові під час візиту до країни міністра закордонних справ України А. Зленка, котрого чекали в Бухаресті наступного дня після прийняття цієї заяви. Проте, коли до прибуття поїзду залишалося менш як година, журналістам на вокзалі повідомили, що візит не відбудеться.

Мої неодноразові спроби зв'язатися того дня по телефону з ким-небудь з керівників МЗС Румунії або його представником з преси закінчилися безрезультатно. На всі звертання співробітники прес-служби цього відомства відповідали, що «керівництво зайняте, готується офіційний документ».

Таким документом виявилася заява уряду з питання про референдум на Україні, в якій у м'якшій формі повторювалися головні ідеї парламентської заяви.

Виступаючи 6 грудня на прес-конференції, прем'єр-міністр Т. Столожан дав зрозуміти, що представники України мають зробити перший крок у відновленні перерваного А. Зленком діалогу: «Візит було відмінено з ініціативи української сторони і з невідомих нам причин».

Через день агентство Ромпрес з посиланням на дані товариства «Міхай Емінеску» з Чернівців розповсюдило повідомлення, згідно з яким результати голосування в деяких населених пунктах, де живуть громадяни румунської національності, сфальсифіковані.

Проте, переконливі підсумки референдуму і наступні події, які завершилися створенням співдружності незалежних держав, помітно позначилися на тоні публікацій більшості місцевих газет.

Невдовзі у дипломатичних колах Бухареста заговорили про те, що румунське керівництво мало намір лише «позначити проблему на перспективу» перед Україною, а переконавшись в тому, що ефект вийшов надмірний, постарається «забути про поспішно прийняті заяви».

— Чи має намір Румунія порушувати перед своїми сусідами питання «румунських територій»? Якщо вірити відомому місцевому політологові С. Бруканy — ні, і річ не лише у співвідношенні сил двох країн, а й у тому, що через Україну надходить більшість імпортованої з республік колишнього СРСР продукції. Багато офіційних політиків Румунії розуміють, що такого роду проблеми виходять за рамки двосторонніх відносин і можуть втягнути у суперечку й інші країни.

Проте важко повірити, що представники націоналістичних організацій, головна мета яких — створення «Великої Румунії», прислухатимуться до подібних закликів, бо залишити «напризволяще» своїх сторонників для них означає відмову від головних гасел, за допомогою яких і зароблено основний політичний капітал цих формувань.

**Дмитро ДЬЯКОВ,
кореспондент ТАРС,
спеціально для «Голосу України».**

Бухарест (телетайпом).

Компетентна думка —

ТРЕБА ПАМ'ЯТАТИ УРОКИ ЮГОСЛАВІЇ

Мартін О'Нілл — член британського парламенту, міністр оборони в тіньовому кабінеті. За законами Великобританії, тіньовий кабінет формується офіційною опозицією [на сьогодні — це лейбористська партія], виконуючи дорадчі функції при правлячому кабінеті міністрів. Якщо ж будь-хто з міністрів через хворобу або іншу причину не може виконувати свої обов'язки, його місце відразу займає колега з тіньового кабінету. Згідно з даними останніх соціологічних досліджень, сьогодні лейбористи вже випередили за популярністю консерваторів, які перебувають при владі.

Наш кореспондент Дмитро Коник попросив пана О'Нілла висловити свою думку щодо проблем європейської безпеки у зв'язку із розпадом радянської імперії та появою на її терені незалежних держав.

— Я думаю, що треба досить обережно ставитися до тих процесів, що відбуваються у вас. Дотепер ми мали справу лише з Радянським Союзом. Але гадаю, що ми дуже швидко налагодимо безпосередні зв'язки з Україною. Крім того, вважаю, між Україною і НАТО, Україною і Європейським співтовариством повинні існувати чітко визначені відносини. Бо й Великобританія, й інші країни та міжнародні організації зацікавлені в тому, щоб процес творення нових держав на території колишнього СРСР відбувався мирно. Ці зв'язки не обов'язково мають бути усталені у вигляді членства в згаданих організаціях. Це може бути статус спостерігача, яким користуються демократичні країни Центральної та Східної Європи.

— Нині у британській пресі часто говорять про можливу небезпеку з боку України, інших колишніх радянських республік. Наскільки, на вашу думку, серйозні такі побоювання?

— Справді, щодо цього існує велика занепокоєність. Втім, я сподіваюся, що нові країни візьмуть на себе певні зобов'язання стосовно нерозповсюдження та скорочення ядерних озброєнь.

— Як відомо, Україна проголосила, що в майбутньому стане без'ядерною державою. Але для знищення ядерної зброї потребуватимемо допомоги інших країн світу. Чи можемо розраховувати на підтримку в цій справі з боку Великобританії?

— Поки що британський парламент не визначився, як саме З'єднане Королівство може допомогти Україні позбавитися ядерної зброї. Але всі партії Великобританії за те, щоб надати конкретну допомогу як Україні, так і будь-якій іншій державі з-поміж колишніх республік СРСР.

— Чи пов'язуєте ви налагодження нормальних політичних відносин між Україною і Великобританією із станом україно-російських взаємин?

— Моя особиста думка: не можна узалежнювати встановлення нормальних відносин з однією державою від того, що думає з цього приводу інша, навіть така впливова, як Росія. Сподіваюся, що Великобританія матиме нормальні контакти і з Україною, і з Росією. За певних умов, гадаю, ми надаватимемо й економічну допомогу, яку потребують деякі колишні радянські республіки. Головне — це ненарощування військового потенціалу та збереження миру у вашому регіоні.

— Дійсно, сьогодні наш регіон є досить нестабільний. Деякі держави висловлюють територіальні претензії й до України зокрема. Якою ви вбачаєте роль Західної Європи, Великобританії у забезпеченні миру на терені колишнього Союзу?

— Гадаю, що для вирішення цих проблем найкраще підходить Хельсінкський процес, визнання недоторканності існуючих кордонів. Розумію складність питання кордонів у вашому регіоні. Адже вони склалися після другої світової війни, коли весь схід Європи перебував під владою сталінської диктатури. Припустимо, Румунія має певні підстави для невдоволення. Але ж треба усвідомити: намагаючись переглянути кордони, можна втратити більше, ніж отримати. В усякому разі ці питання треба вирішувати шляхом переговорів. Вважаю, що проблеми взагалі не існуватиме, якщо будуть гарантовані права національних меншин у східноєвропейських державах. Загострення ситуації в Югославії пояснюється, зокрема, й тим, що ми швидко не змогли зреагувати на цю проблему. Дозволили політичній конфронтації перерости у війну. Тому, пам'ятаючи приклад Югославії, ми повинні не допустити його на терені колишнього СРСР.

Лондон.

Експрес-новини

Чехо-Словаччина, Польща й Угорщина висловили готовність подати допомогу СНД за умови її фінансування західними країнами. Міністр закордонних справ Чехо-Словаччини Дінстбір висунув цю пропозицію у Вашингтоні на відкритті міжнародної конференції з надання допомоги колишньому СРСР.

* * *

У Лондоні відкрилася конференція з відновлення зв'язків держав Прибалтики з країнами Заходу. Її зорганізував Королівський інститут Великобританії у закордонних справах з метою сприяти розвиткові відносин між державами Прибалтики і представниками західних урядів і ділового світу.

* * *

Генеральний секретар ООН Галі розпочав переговори у Нью-Йорку з міністром закордонних справ Хорватії Грегуричем і представником Сербії у федеральній президії Югославії Йовичем. У переговорах розглядатиметься можливість відправки до Югославії додаткових миротворчих сил ООН.

* * *

Високопоставлені представники розвідувальної служби США заявили, що в найближчому майбутньому Америці не загрожує агресія з боку будь-якої з країн СНД. Керівник управління військової розвідки США генерал-лейтенант Кліппер вважає, що боєздатність Росії та інших країн СНД перебуває у стані повного занепаду.

* * *

Війська, вірні президентові Заїра Мобуту Сесе Секо, придушили опір заколотників. Регулярні частини відбили у повстанців будівлю державної телерадіомовної компанії. За кілька годин до цього представник повстанців вийшов у ефір з вимогою відставки президента. Раніше мешканці Кіншаси (столиці Заїра) з радістю зустрічали заколотників, які мали намір усунути Мобуту і вимагали відновити роботу національної конференції з демократії.

ДОЛАР ПІДКОРЮЄ ПІК КОМУНІЗМУ

Душанбе

Схоже, пік Комунізму починає працювати на капіталізм. Перетворити цю вершину на солідне джерело валютних надходжень, таких необхідних для розвитку ринкової економіки Таджикистану, взялася створена тут зовнішньоторговельна фірма «Памір».

«Кожний крок іноземця — це долар у нашій кишені та у скарбниці республіки»,— такий принцип покладений в основу роботи фірми. Досі організатори валютних підкорень піка Комунізму, в основному московські туристичні фірми, діяли дещо за іншою схемою: долари забирали собі, а господарям території залишали купи сміття.

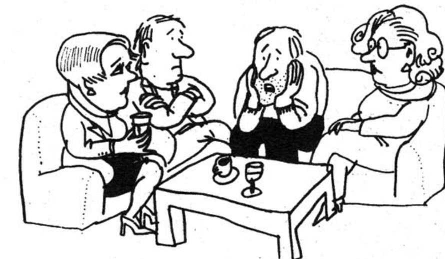
Справи бізнесові —

Сходження на цю вершину (найвищу в Радянському Союзі, як з гордістю говорили ми про неї ще зовсім недавно) коштуватиме іноземному альпіністу кілька сотень «зелененьких». Помірні ціни пояснюються недостатнім на сьогодні рівнем сервісу, та з часом тут планується створити для гостей максимум зручностей. Перші контракти вже підписано з фірмами Австрії, ФРН, ряду інших країн. А коли з часом, як обіцяють таджицькі авіатори, їм пощастить прокласти повітряну трасу з сусіднім Непалом, від зарубіжних бізнесменів, зайнятих туристичним бізнесом, відбою не буде. Адже тоді багато хто з тих, хто мріє про підкорення Евереста, приїжджали б спочатку до Таджикистану для акліматизації та тренування.

Словом, на пік Комунізму роблять якнайсерйознішу ставку. Для таджицьких комерсантів це вже не просто географічне поняття, а символ нових віянь в економіці. Тільки ось виникає питання: чи збережеться за вершиною нинішня назва? Чи не перейменують її на Славу Капіталізму і чи не назвуть самий шлях до заповітної позначки в 7.495 метрів перехідним періодом до ринку?

Юрій КУШКО.

Посміхніться —

— Скажу вам відверто: іноді я бив наших дітей, але тільки для самооборони.

Малюнок з газети «Дойчес альгемайнес зонтагсблат» [ФРН].

Партійне життя: точка зору народного депутата

ЩО ДАЛІ?

СУТЬ НАШОГО часу: до українського народу повернулася його історія. До того великого і багатого народу, якого примусили платити за свободу таку страшну ціну, що чи Бог змилостивився, чи чаша страждання переповнилася вщерть, але прийшла свобода, повернулася історія.

Доводиться, однак, констатувати, що історія випередила людей, випередила суспільство. Сьогодні, як ніколи, потрібно зупинитися, розглядітися, зрозуміти, що з нами відбувається, хто ми, де ми і запитати себе, що робити далі?

Наша незалежність, наша державність життєво потребує, по-перше, надійних підвалин у вигляді повноцінної політичної структури суспільства як системи взаємодії партій та громадських організацій, що виражають політичну волю мас. По-друге, наша незалежність і наша державність стануть аксіомою тільки тоді, коли генератором державницької ідеї буде суспільство, реорганізоване внаслідок комплексної соціально-економічної реформи.

Сьогодні існує небезпека того, що не буде сформована ні перша, ні друга опора державності. Сьогодні Україна хвора на важку хворобу недорозвиненості внутрідержавного політичного життя.

Безумовно, структура нормально розвиненої держави передбачає боротьбу політичних сил. Але це боротьба за право визначати методи і тактику процесів державного будівництва, напрямки розвитку державності. Небезпечність нашої ситуації полягає в тому, що, незважаючи на результати референдуму, першого грудня не було покінчено з головним політичним протистоянням України — протистоянням борців за незалежність України і противників цієї незалежності.

І хоча, здавалося б, зараз немає політичної сили в Україні, яка відверто виступала б проти нашої незалежності, за винятком декількох шовіністичних групок, але вся справа в тому, як хто розуміє незалежність і що вкладає в цей термін. Бо хіба можна вважати за прихильників незалежності України членів соціалістичної партії Олександра Мороза, що програмують вірність ідеям марксизму-ленінізму? Не вважаю за справжніх поборників незалежності структуру комуністичної номенклатури, яка перехопила у нас гасла і знамена, перелякана поступом демократії і натхнена мріями про збереження суверенного номенклатурного раю.

Ні в якому разі не можна недооцінювати суму цих сил і ту небезпеку, яку вони несуть для нашої державності. Небезпека зростає ще й тому, що саме ці сили виступили активним чинником при формуванні нової структури влади, більше того, вони стали найвагомішою частиною політичної опори новообраного Президента, чим дістали можливість активно впливати на формування державної політики у всіх її аспектах.

При збереженні існуючої розстановки сил внутрішньополітична ситуація може дуже скоро стати трагічною — Президент не може піти на рішучі реформи, оскільки в такому випадку виступить проти власного політичного фундаменту, а ті соціальні групи, які цей фундамент складають, в реформах принципово не зацікавлені. Та, думаю, що й не варто підозрювати нашого Президента в гарячому бажанні воювати з колишніми партсоратниками. Але, з другого боку, без комплексної радикальної реформи ми як суспільство не виживемо, під руїнами економіки буде поховано й нашу державність.

Президент не піде на радикальну економічну реформу ще й тому, що не готовий до проведення реформи політичної, що не проводиться і при існуючому керівництві не буде проведена рішуча декомунізація суспільства. Перефарбована партноменклатура окопалася в органах влади всіх рівнів і готова провалити будь-яку економічну реформу. Ці люди зберегли можливість проведення власної — класової політики, вони небезпечні своєю організованістю, круговою порукою, повною безпринципністю і готовністю вдатися до будь-яких методів для досягнення власних цілей. Ми дали їм можливість очухатися від післяпутчевого шоку, перегрупуватися і організуватися заново. Вони усвідомлюють свою силу, і саме демонстрацією цієї сили став виступ О. Мороза на сесії Верховної Ради 4 грудня минулого року. — щось дуже схоже до ульяновського «Єсть такая партія!».

Сьогодні вони підтримали українську незалежність, розраховуючи на консервацію звичного способу суспільного буття хоча б на її території. Завтра, якщо маятник хитнеться вправо, якщо різко поправіє Росія — вони продадуть незалежність України так, як 24 серпня продали компартію. І, повторюю, в силу самої своєї природи ці політичні групи не допустять ні політичної, ні радикальної економічної реформи, не допустять розвитку і поглиблення процесів демократизації. Демократія для них — загроза чи не більша, ніж державна незалежність України. І якщо їм вдасться зупинити демократію в Україні, то вони розміняють, розпродадуть, втоплять у співдружностях, спілках, асоціаціях і її державну незалежність.

А що ж відбувається з усією сукупністю партій, громадських об'єднань, що звуться демократичними силами України?

З одного боку, 1 грудня всі організації цього напрямку формально добилися торжества головних своїх програмних принципів, виправдали своє існування, довели на практиці життєздатність та конструктивність національної державницької ідеї. Демократія як політична сила, як ідея виграла 1 грудня, цей день став днем свята і перемоги для всіх рядових членів РУХу, УРП, ПДВУ, інших демократичних партій, всіх свідомих громадян України, які вибрали свободу для себе і для своєї держави. Але, в той же час, демократичні організації дозволили «позичити» свої знамена людям, які навряд чи мають право стояти під ними. Так, 1 грудня водночас стало і днем фатальної поразки цих сил як окремих політичних організацій, найперше їх керівництва, яке в більшості своїй так і не зрозуміло, що синонімом демократії є єдність, вміння поставити інтереси справи, загальнонародні інтереси над особистими чи груповими амбіціями.

Як результати референдуму, так і результати виборів застали керівництво цих партій зненацька. Запанувала сила інерції, в перші тижні навіть не ставилося питання, що робити далі — і перетворюється в борців за напівкерівні пости верхівка однієї партії, завершується більшовизація іншої, дезорганізований внутрішніми суперечностями та бездіяльністю частини керівництва РУХ.

Зрозуміло, що за такої ситуації ці організації, які претендують на відображення політичної волі українського суспільства, навряд чи здатні не тільки виступати домінуючою політичною силою, бо не мають для цього підстав (Президент — з іншого табору, у парламенті — фіксована меншість, гасла і знамена — вкрадено), але й не можуть повноцінно протистояти силам антидержавницьким і антидемократичним. Більш того — може бути загублений момент і для формування повноцінної опозиції. Український парадокс: ті політичні сили, які отримали ідейну перемогу, чий стяг — над державою, опиняться в стані нагальної необхідності формування політичної опозиції — для порятунку держави, для порятунку справи демократії.

Але зразу ж постає питання — а чи потрібна нам опозиція взагалі, чи потрібний нам сьогодні черговий виток політичної боротьби?

Не може не турбувати ейфорія, яка охопила багатьох наших політиків після 1 грудня, їхній некритичний підхід до розуміння єдності. З ким і ради чого єднатися? — така версія гамлетівського питання для України. Ми готові до єдності у справі побудови незалежної держави, у справі реформування нашого суспільства. Але на основі чого нас кличуть єднатися з товаришами Гуренком, Морозом та іже з ними?

Сильна опозиція на сьогодні є, по-перше, єдиним засобом нейтралізації антидержавних та антидемократичних сил. Тільки така опозиція обмежить їх вплив на владні державні структури. Тільки така опозиція зможе заповнити політичний та ідеологічний вакуум, не дасть реакції впливати на ідейно нестійку частину суспільства, використовувати сили анархії і ультрареволюційної фрази, спекулювати на труднощах, провокувати політичну напруженість.

Потреба в опозиції сьогодні визначається і дуже недосконалою структурою державної влади в Україні. Тільки опозиція може стати гарантом як від неорадянської анархії, так і від зародження авторитаризму чи реанімації тоталітаризму.

Політична опозиція, яка формуватиметься сьогодні, зможе зорганізуватися тільки на основі абсолютно демократичних принципів. Опозиція є необхідним елементом всього демократичного державного устрою — а опозиція сильна, глибоко ешелонована, з чіткою вертикальною структурою, а за сучасних умов роль такої опозиції важко відігравати самій тільки Народній Раді чи окремим демократичним регіонам України.

Зростає сьогодні роль опозиції у забезпеченні динамічності й безповоротності процесу комплексних політичних та економічних реформ. Сама логіка співвідношення владних державних структур, інертних за природою, консервативних, а то й відверто реакційних, вимагає наявності потужного генератора реформівських ідей, який підштовхував би державні органи на шлях реформ і не давав би з цього шляху збочити.

В'ячеслав ЧОРНОВІЛ,
народний депутат України.

(Закінчення в наступному номері).

І. ДРАЧ: ПОТРІБНО ВІДІЙТИ ВІД ЕКОНОМІЧНОЇ ПРІРВИ

Сказати, що сьогодні в Україні багато проблем — не сказати нічого. Їх тьма. Що робити, розмірковує голова Народного Руху України народний депутат Іван ДРАЧ.

— Заступник Голови Верховної Ради Володимир Гриньов якось на прес-конференції заявив, що сьогодні в Україні складається союз державників зі старих сил і державників з демократів, які готові заради побудови Української держави тимчасово пожертвувати демократією. Як ви ставитеся до такого справді можливого розвитку подій?

— Мені здається, що процес розбудови державності і демократичного становлення суспільства має бути неподільним. І в програмі Руху, і в програмі Демократичної партії України домінує гасло «За вільну і незалежну людину у вільній і незалежній Україні». І коли хоч одна іпостась із цієї тези випадає, то нездійснений і весь процес. Ми повинні розвивати і державу, і гарантувати права людини. Без цього ми не матимемо майбутнього ні в державотворенні, ні в розбудові громадянського суспільства.

— А вас не лякає цей союз державників? Ви його помічаєте?

— В Україні особливої загрози з боку цього союзу я не бачу. Вона є з боку так званої російської демократії. Тому ми й контактуємо в Росії з такими людьми, як Юрій Афанасьєв, Олена Боннер, Володимир Лисенко. Це справжні демократи, які вважають, що Росія як імперія має сконати.

— У цьому контексті таке запитання: як ви ставитеся до Президента Леоніда Кравчука? Ви якось сказали, що підтримуватимете його, залишаючи за собою право опонувати?

— Безперечно ми підтримуємо його в державницьких кроках, в активному творенні української армії, в позиції щодо Чорноморського флоту. Мені здається, що жоден з колишніх претендентів на посаду Президента України не зміг би так чітко діяти у формуванні Української армії, як діє він. Але разом з тим, я критикував би Кравчука за те, що він нерішуче змінює уряд. Сьогодні це конче потрібно. Треба створювати уряд народної довіри, швидко робити те, що бодай де-юре зроблено в Росії. Там парламент прийняв радикальні закони, а ми відстаємо навіть у цьому плані.

— А як ви вважаєте, чи на часі сьогодні реформувати радянську форму влади в якийсь хоча б симбіоз радянської і президентської?

— На часі це буде зовсім скоро. Але сьогодні ми передовсім летимо в економічну прірву і насамперед маємо розв'язувати цю проблему. З 28 січня це завдання для українського парламенту номер один.

Вів бесіду
Володимир СКАЧКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

ПОЖИВЕМО, ПОБАЧИМО...

Про першу декаду введення в обіг нових купонів мовилося на прес-конференції в Кабінеті міністрів України.

На запитання журналістів, чому до цього часу не всім категоріям населення видані ті мінімальні, обіцяні урядом, 300 купоно-карбованців, відповів завідуючий відділом ринку, товарів і послуг секретаріату Кабінету міністрів Владислав ЄРМАКОВ. На його думку, винні в цьому керівники та бухгалтери установ і підприємств, а також комерційні банки, адже в Національному банку купоно-карбованців вистачає на всіх громадян України.

Член колегії Міністерства торгівлі України **Віктор Підлісннюк** розповів про механізм введення купонного кредиту та пояснив систему забезпечення купонами шахтарів, металургів, чорнобильців. Щодо останніх, громадяни, які постраждали від аварії на ЧАЕС, віднесені до першої-третьої категорій, а також четвертої, які проживають в забруднених зонах, забезпечуються купонами у повному обсязі, але не більше 900 купонів без урахування виплат на членів сім'ї.

Напевно, єдиною новиною для журналістів стало повідомлення Василя Котка, що вже прийнято рішення про створення державної скарбниці України. Поки що призначено лише її директора. Золото, платину, срібло, палладій та коштовне каміння планується викупити у населення. З цією метою завтра-післязавтра скупочні ціни на лом цих металів та каміння буде підвищено у п'ять разів. Грам золота 990 проби коштуватиме близько тисячі карбованців, половина з яких виплачуватиметься купонами.

Щодо висловлювання керівників нашого парламенту про необхідність повного вилучення на початку лютого з обігу карбованців, на думку комісії, це не реально, оскільки купони можуть бути ефективними лише тоді, коли мають товарне покриття. На сьогодні це лише 65 відсотків продукції народного господарства. Отже, карбованці ходитиме ще місяць-два, і людям не потрібно поспішати робити вклади на ощадні книжки.

Андрій БОЄЧКО.

ПАЙ, СЕРТИФІКАТ ТА ІНШІ АТРИБУТИ

Верховна Рада вже розглянула пакет проектів законів про приватизацію державної власності на Україні і не прийняла його навіть у першому читанні. Свідомо не зупиняючись на позитивних моментах цього пакету, проаналізуємо, на наш погляд, найбільш вагомі негативні

Запропонований механізм приватизації має такий вигляд. Кожному громадянину України видається сертифікат, який теоретично надає право через посередництво довірчих товариств, інвестиційних фондів та брокерських і ділерських контор фондової біржі придбати акції підприємств, що приватизуються. Сертифікати мають постійну номінальну вартість, а акції — ринкову. Правом обміну акцій по номінальній вартості на сертифікат зможуть скористатися лише працівники, які вирішили викупити своє підприємство. Сертифікати решти населення не мають ніякого захисту і в процесі обміну на акції можуть перетворитися на звичайні папірці.

Таким чином, левова частка державної власності піде за гроші приватних осіб.

Куди ж підуть вилучені гроші? Кабінет міністрів планує зосередити їх в руках держави. Але такого не можна допустити навіть за умови, що їх на певний час буде заморожено. Державний апарат, який на протязі 75 років блискуче довів свою повну неспроможність керувати виробництвом, намагається знову одержати величезні кошти в своє безконтрольне розпорядження!

В зв'язку з тим, що держава витягне при роздержавленні всі гроші з кишень нових власників, останнім не буде за що оновити виробництво. Таким чином, продавши за спекулятивними цінами застарілі виробничі фонди, уряд не залишає найменшого шансу для піднесення виробництва до цивілізованого рівня.

Звернемо увагу на те, що механізм приватизації передбачає обов'язкову наявність посередника між громадянином і підприємством. Мова йде про довірчі товариства, інвестиційні фонди тощо. Маніпулюючи сертифікатами громадян, адміністративний апарат цих організацій одержує можливість управляти від їх імені підприємствами. У такий спосіб державні органи підміняються новими адміністративними формуваннями.

За кордоном подібні структури позитивно впливають на розвиток економіки, тому що концентрують і направляють в нові ефективні сфери виробництва додаткові капіталовкладення. В умовах запропонованої схеми приватизації нові інвестиції відсутні, тому існування довірчих товариств та інвестиційних фондів зайве. З їх виникненням буде створено фундамент для зловживання і обману населення. Крім того, оскільки ця посередницька діяльність, згідно з проектом, ліцензується державними органами, дуже ймовірно, що до нових установ знову прийдуть бюрократи.

Для того, щоб реалізувати урядову схему приватизації, потрібно провести величезну роботу: розробити і прийняти ряд законодавчих актів, затвердити і розповсюдити типові форми документів і інструкції, а також навчити людей користуватися ними, створити на всіх рівнях підрозділи міністерства приватизації і Фонду державного майна, надрукувати 120—130 мільйонів цінних іменних приватизаційних паперів та 20—30 мільйонів акцій, що будуть продаватися через Фондову біржу, розробити спеціальні інформаційні видання, зібрати, перевірити і надрукувати докладні дані про підприємства, що приватизуються, створити кількасот довірчих товариств, інвестиційних фондів, холдінгових компаній, налагодити систему відкритого продажу підприємств (Фондова біржа, аукціони, конкурси).

Нарешті, за допомогою дуже складної процедури відбудеться саме роздержавлення, під час якого сталевар перетвориться на власника перукарні, перукар володітиме автомобільним заводом, а слюсар заводу — брокерською конторою!

Найтрагічнішим може бути те, що до початку приватизації почнуть зникати її об'єкти, тобто збанкрутує частина підприємств. Це реальна картина у зв'язку з наявною потребою скоротити державний бюджет і дотації неефективним підприємствам.

Тільки передача права приватизації підприємства його трудовому колективу і перекладання на нього тягара відповідальності за власне майбутнє може бути тим гальмом, яке зупинить сповзання української економіки у прірву хаосу. Крім того, не маючи коштів на невідкладні витрати, треба набагато скоротити вартість самої приватизації і адміністративного апарату, що буде в ній задіяний. З урядового проекту складається враження, що армія чиновників, які виконуватимуть ретельні копійчані підрахунки в зв'язку з приватизацією, будуть при ділі, а їхні клієнти — трудівники заводів, організацій, радгоспів — без роботи в зв'язку з банкрутством власного підприємства.

При частковій безоплатній передачі майна власного підприємства трудовим колективам будуть захищені члени їх сімей, а ті, хто не бере участі у приватизації, почнуть зразу одержувати фінансову підтримку в цей тяжкий час. Джерелом компенсаційних виплат для пенсіонерів, сиріт, працюючих на державних підприємствах і установах, будуть кошти, отримані від приватизації.

Урядові економісти стверджують, що при такій схемі трудові колективи викуплять в першу чергу новітні, з найбільшою фондовіддачею підприємства, тобто «Арсенал», «Азовсталь», «АвтоЗАЗ». Але це ніяк не відповідає дійсності.

Перелічені підприємства, весь військово-промисловий комплекс, нові виробництва не можуть бути викуплені трудовими колективами тому, що приватизаційні сертифікати трудового колективу в їх вартості становитимуть лише декілька відсотків. Реальні можливості викупу підприємства є тільки у трудового колективу, сума приватизаційних паїв якого становить не менше 30—40 відсотків вартості майна. До цієї групи входять малі та середні підприємства, а також виробництва з порівняно невисоким рівнем рентабельності. Саме на них працює більшість населення України. Майно підприємств, які не будуть приватизовані трудовими колективами, може бути продане, як бажає уряд, на аукціонах, конкурсах, або акціоноване.

Надання трудовим колективам права і можливості приватизації державного майна дозволяє впровадити безпаперову, зрозумілу для простих людей, автоматизовану технологію проведення приватизації. Це значно скоротить її терміни, зменшить витрати. Наслідком такої приватизації стане створення потужного соціального прошарку населення, який володіє засобами виробництва на засадах приватної власності і зацікавлений в ефективному управлінні виробництвом.

Запропонована нами схема приватизації і розроблений на її основі проект закону враховує інтереси всіх найбільш активних верств населення і надає соціальний захист всім іншим. Це дає основу для стабілізації становища основного законотворчого органу України, який буде підтриманий більшістю виборців.

В. САЛЬНИЧЕНКО,
народний депутат України,
Л. МАРЧЕНКО, В. КОЗИР.
члени дирекції першої Київської філії Українського банку «Відродження», кандидати технічних наук.

Актуальне інтерв'ю

ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР МАТВІЄНКО:

«ГОЛОВНЕ, ЩОБ НЕ ПОСТРАЖДАЛА ПРОСТА ЛЮДИНА»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ВЛАСНОЇ ВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

— Щоб Україна була незалежною державою, вона повинна мати власну грошову одиницю,— почав розмову з вашим кореспондентом **В. МАТВІЄНКО.**— Це однозначно. І тому позиція Національного банку така: треба зробити все, щоб якнайшвидше надрукувати ці гроші. При цьому забезпечити три умови їх запровадження. Насамперед ліквідувати дефіцит бюджету. Ще два місяці тому Національний банк поставив таке завдання перед Мінфіном. Є підстави вважати, що при введенні нових цін дефіцит бюджету буде ліквідовано або зведено хоча б до мінімуму.

Далі. Треба негайно поставити заслін кредитній емісії, до якої вдаються деякі комерційні банки. Кредитна емісія досягла вже рівня 30 мільярдів карбованців.

І третя умова для запровадження власних грошей — захистити їх конкурентоспроможним товаром, золотом, алмазами, конвертованою валютою.

За відсутності хоча б однієї з цих умов вводити свої гроші було б небезпечно. Вони одразу можуть знецінитися до рівня «дерев'яного» карбованця.

— Канадська фірма «Канадіен бенк ноут» обіцяє надрукувати українські гроші у травні. Чи буде у цей термін ліквідовано бюджетний дефіцит і поставлено заслін кредитній емісії, забезпечено українську гривню золотом і алмазами?

— Стосовно кредитної емісії. Перед банками, що її допустили, ми поставили питання руба і будемо їх штрафувати. Гадаю, що вже у першому кварталі цього року становище поліпшиться. Вже підписано урядову постанову про розробку золотого родовища на Закарпатті. Національний банк виступає замовником. Ще одне родовище такої ж потужності знайшли поблизу Нікополя.

Зараз ми працюємо над тим, щоб вся зовнішньоекономічна діяльність здійснювалась через банки України. Вже маємо більше 12 рахунків у банках США, Канади, Англії, Швейцарії, Німеччини, Франції та інших країн. З країнами Східної Європи у нас клірингові розрахунки. Таким чином, всі валютні надходження будуть зосереджені на рахунках банків України. За півроку матимемо декілька мільярдів доларів. Це і буде валютне забезпечення грошової реформи. А взагалі, щоб наша валюта була твердою, треба змінювати структуру виробництва, збільшувати випуск товарів для народу.

Доки ми це підготуємо, на перехідний період діятимуть купони. На жаль, багато хто вимагає одразу запроваджувати гроші й робити грошову реформу. Немов це категорія математична: виконав операцію — маєш результат. Так не можна. Якщо у техніці зробити помилку, то вийде з ладу машина, якщо в економіці — ламається система і страждають всі. І тому заклики вводити валюту негайно — від незнання. До того ж, треба зважити на умови, за яких ми робимо реформи, і на те, що ми знаходимося в просторі колишнього СРСР.

— Сьогодні людей хвилює доля вкладів у ощадних касах. Що буде з ними при переході на українську гривню? У якому співвідношенні будуть обмінювати карбованці на гривні?

— Про співвідношення зараз нічого не можу сказати, тому що це вирішує не один Національний банк. Це буде вирішено разом з Верховною Радою, Кабінетом міністрів. Проблема в тому, що концепцію грошової реформи треба побудувати так, щоб не постраждала проста людина. Вона і так вже багато втратила від підвищення цін, інфляції. Реформа грошей має торкнутися тільки тих, хто має мільйони. Тільки стосовно таких людей можна вести розмову про якийсь перерахунок грошей.

Я вважив би за доцільне вести розрахунок, відштовхуючись від середніх доходів, плюс те, що людина могла заробити, працюючи по-сумісництву тощо. Буду боротись, щоб максимальна кількість людей не втратила і копійки.

— Останнім часом почастішали випадки, коли жителі інших республік відкривають свої карбованцеві рахунки у ощадкасах України. Причому вносять готівкою по 100, 200, 300 тисяч карбованців. Прийде час, вони виставлять претензії на володіння гривнями.

— Це, звичайно, огріхи у роботі Ощадбанку. Але з іншого боку — куди діватися, коли всі ми знаходимося в єдиному карбованцевому просторі і немає законів, які б заборонили це. До того ж банки беруть готівку тому, що на Україні дефіцит банкнот. Коли настане час грошової реформи, то вкладник, про якого йде мова, якусь необхідну суму, звичайно, одержить, адже і громадяни України зараз мають гроші у Ощадбанку Росії чи інших республіках. Проте наші банки мають контролювати приплив грошей з інших держав колишнього СРСР. Ці гроші нам зараз не потрібні. Одне слово — це складне питання. Прийде час — побачимо, як його вирішувати.

Вів розмову
Леонід БРОВЧЕНКО,
економічний оглядач «Голосу України».

Ситуація

ПРЕТЕНДЕНТІВ БАГАТО — ВЛАСНИКА НЕМАЄ

КОМУ НАЛЕЖИТЬ ВАГОННИЙ ПАРК СНД?

У Дарниці є мікрорайон, який вирізняється серед інших тим, що геть усе тут — будинки, ліс, вулиці — належить Дарницькому вагоноремонтному заводу, який донедавна ремонтував понад третину критих вагонів колишнього Союзу.

Десятиліттями завод перебував під патронажем Москви, а коли потрапив під юрисдикцію України — дійшло до розриву старих господарських зв'язків із постачальниками лісу і металу,— виявилось раптом, що нікому і платити за відремонтовані вагони. Отже, сьогодні багатотисячний колектив розшукує власника своєї продукції..

Заступник директора ДВРЗ з економіки і фінансів І. Шибер порівняв вагонне господарство, що дісталося у спадок від СРСР, з мостом, по якому залюбки ходять усі, а ремонтувати має той, у кого він на балансі. А вагони на противагу нам, не мають національності, їх так просто не розвезеш по колишніх республіках...

Та й хто стане за стрілочника? Росія і її Держадміністрація залізниць, які вважають себе спадкоємцями Союзу? Рада прем'єрів СНД, яка не є суб'єктом міжнародного права? Проте в Україні зосереджено левову частку вагоноремонтних заводів колишньої імперії — їх удвічі більше, ніж в Росії.

Сергій БОРИСЕНКО.
Київ.

Спорт

ПРО «БОБВАЙЗЕР» І «СОКІЛ»

Кілька місяців тому ми публікували інтерв'ю з Віталієм Шевченком, колишнім киянином, а нині громадянином Канади, який вирішив подати руку допомоги хокейному клубу «Сокіл» (Київ). І от нова зустріч біля... Золотих воріт.

— Яким вітром занесло вас знову до нас? — запитав канадського гостя.

— Справи. Он у цьому будинку (кивнув на будівлю, що на розі Прорізної та Володимирської) разом із партнерами збираємося відкрити невеличкий пивзавод і при ньому ресторацію.

— І яким пивом частуватимете киян?

— Тут готуватимуться напої за рецептами відомої американської фірми «Бобвайзер». За перший півлітровий кухоль відвідувач платитиме, а другий діставатиме безкоштовно.

— Гаразд. Пиво — приємна річ. А як ваші хокейні справи?

— Коли разом із моїм партнером і другом Ігорем Чередниченком (він мешкає в Сан-Франциско) побували торік в Києві, то підписали спільний документ про передачу повноважень колишнім керівництвом клубу — новому: представникам фірм «Інтекон» (Україна) та «Царінтерпрайз» (Канада і США). Усім колишнім «власникам» було повернуто засновницькі персональні внески.

— І що ж з ними буде?

— Двоє — Богданов і Стукан у клубі вже не працюють. Решта має контракти до кінця нинішнього сезону.

— Яка ж ситуація тепер?

— Українська держава стала незалежною. Це дуже радісно. А от у хокейному клубі «Сокіл» — суцільний занепад. Та ще й туманом все оповито. Єдине, що конкретно — принизлива турнірна ситуація команди, яка вилетіла з вищої ліги і потрапила до перехідного турніру.

— Ну, а тренерський склад як збирається долати кризу?

— Розпачу в очах наставників не побачили. Натомість від багатьох хокеїстів дізналися, що тренери настроюють їх проти нас з Ігорем Чередниченком. Дехто апелює тим, що, мовляв, перший віце-прем'єр Костянтин Масик заявив: «Сокіл» — базова команда збірної України і розбазарювати її не дозволять.

Відверто скажу, дивна заява. Натомість виникає запитання, а що робилося для того, щоб «Сокіл» врятувати?

Стосовно розбазарювання. Протягом останніх років колишніми тренерами було розпродано до зарубіжних клубів ціле сузір'я майстрів: Степанищева, Ширяєва, Юлдашева, Лубніна, Шундрова, Доніку. Не кажу вже про Христича. Не змогли втримати в колективі Шастіна, Малкова, Татаринова, Годинюка. Це ж — диверсія...

— Чув і такі закиди на вашу адресу, що, мовляв, головне для вас перепродувати гравців до НХЛ...

— Це лицемірство. Ми саме тепер ведемо активну роботу по залученню до Києва сильних виконавців з Москви та інших міст Росії. Мріємо про сильний «Сокіл» з пристойними помічниками — ШВСМ та СЮШОР. Ну, а якщо на когось з наших хлопців покладуть око боси НХЛ, то треба тільки радіти. Це визнання високої якості «Сокола» і українського хокею, гарантія високих прибутків, які підуть на його розвиток.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок — 441-89-61

телефакс — 224-72-54

Відділ реклами — 441-89-44

Бухгалтерія — 441-84-00

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається. Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Тираж 328605.

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311011.